

In Stalin se je vstrašil ter je zapovedal pri ustanavljanju posestev neke olajšave.»

Tako poroča dopisnik iz Rige. Prav enako je na Daljnem vzhodu. Ruski list »Zarja« v Harbinu poroča, da na stotine ruskih kmetov zapušča svoja posestva ter beže preko reke Amur na kitajsko ozemlje. Obenem pripovedujejo, kako z živinsko surovostjo uničujejo sovjetski rabeljni zasebna posestva ter ustanavljajo skupna komunistična gospodarstva.

Obmejno prebivalstvo skuša torej bežati iz sovjetskega raja... Kdor ne more bežati, se pa bori v Rusiji zoper ustanavljanje kolhozov na življenje in smrt.

Sam boljševiski list »Kom. Pravda« poroča, da v srednji Rusiji, kjer je znana črna zemlja, ustanovitev skupnih posestev slabo napreduje. Ženske se silno upirajo in govore, da raje umrjejo kot bi šle v kolhoze. Položaj je obupen; ko komunisti na shodih vprašujejo, kdo je proti kolhozom, vsi kmetje vzdigujejo roke, le invalidi ne, ker jih nimajo. Zelo slabo stoji v Tambovski guberniji. V Odeški okolici kmetje napadejo kolhoznike ter jim skušajo zabraniti vsako delo. Kulaki so strašno razjarjeni in v boju ne izbirajo nobenih sredstev. V Kubanski oblasti so kmetje na polju iz zasede napadli člane kolhoza »Pot socijalizma«. Po poročilu lista »Vozroždenie« po komunističnem listu »Trud so kulaki v Bobrinskej okolici zažgali kolhoz »Nova pot«. Ogenj je uničil vsa poslopja, vse imetje in semena. Zgorelo je mnogo krav, konj, svinj in ovac. V Starobinskej okolici v Belorusiji so kulaki pobili sovjetske predstavitelje. Inštruktorja Slesarčuka so ustrelili z revolverjem in starega komunista Bojko so ranili.

List »Vozroždenie« od 1. aprila tega leta poroča, da so sovjeti poslali iz tovarnen 25.000 delavcev, da bi pomagali organizirati kolhoze ali skupna gospodarstva. Delavci pa v celi vrsti vasi niso dobili ne stanovanja ne plače in ne hrane. Živijo večinoma od kruha in čaja. Kmetje jih sovražijo in gledajo po strani. Moglo bi se jim zgoditi, da jih bodo kmetje kmalu preganjali kot so že mnoge boljševiske uradnike.

Tako preživlja ruski narod svoj strašni veliki petek ne le v Rusiji, marveč po celem svetu. Ruskega begunca najdeš v velikih evropskih mestih, v Parizu in Londonu, v vroči Afriki, v goratem Peru, na severoamerikanski farmi, v solnčni Perziji, na Kitajskem in Japonskem, po celem svetu so raztreseni. Trudijo se in delajo po pisarnah, tovarnah, na farmah, v lesovih in rudokopih. Čakajo, upajo, spominjajo se nesrečne domovine in umirajo...

Kdo bi ne imel ž njimi sočutja, saj so naši rodni slovanski bratje? Kdo bi jih ne pomiloval radi njihove nesrečne domovine? Kdo bi jim odrekel pomoč v njihovi strašni nesreči? Da, mi vsi jih srčno pomilujemo in sočustvujemo ž njimi, ker so kristjani in Slovani.

Stiska ruskega naroda je priklopela do vrhunca. Tako ne more iti dalje. — Boj med kmeti in sovjetsko oblastjo se bilje na življenje in smrt. Kdo bo zma-

gal? Trdno upamo, da zmaga prej ali slej pravica. Potrpežljivi in plemeniti ruski narod je vreden boljsega gospodarja, kot ga ima sedaj. Veliki petek še nikoli ni dolgo trajal. Tudi ruskemu narodu bo veliki petek preminul in prišla bo Velika noč — vstajenje. In takrat bo ruski narod porabil svoje čile moči v čast Kristusovemu križu in v blagor vsega Slovanstva!

*

Prvi poskusi z balonom.

Kraljeva akademija znanosti v Parizu je povabila brata Štefana in Jožefa Montgolfier, naj bi ponovila poskusni dvig balona kje pri Parizu, da bi se ga lahko ogledalo radovedno občinstvo. Brata sta se odzvala pozivu in prvi večji javni poskus z balonom se je vršil 19. septembra 1783 na dvorišču kraljevega gradu v Versaillesu pri Parizu. Postavili so osmerokotni oder, ki je imel na sredini odprtino in nad to zložen balonski ovoj, ki je zgedel od daleč kakor kaka pisana preproga. — Krog odra je bil dvojni krog vojaške straže. Točno ob dvanajsti uri je stopil na oder francoski kralj s številnim spremstvom ter se pustil od bratov podučiti, kako in s čim se bo izvršil dvig balona.

Na dvorišču je bila zbrana množica kakih 150.000 gledalcev.

Štiri minute pred eno uro so dali znamenje s strelom iz možnarja, da so začeli polniti balon. Polnjenje je bilo izvršeno s segretim zrakom na ta način, da je bila na dnu odprtine v odru ponev s tlečim ogljem in na tem so sežigali slamo ter volno in dim se je valil v balonski ovoj, ki se je vedno bolj širil. Balon je bil privezan z vrvmi in nenkrat so videli zbrani, kako se je platno napihnilo v obsežno kroglo, ki je bila modro pobarvana ter okrašena s pozlačenimi risbarijami.

Drugi strel je oznanil, da je balon že napolnjen in pripravljen za dvig. Po tretjem strelu so prerezali vrvi in balon se je začel dvigati kvišku. Dosegel je višino 480 m. Plaval je po zraku osem minut, po 11 minutah je začel padati in je pristal srečno v gozdu Vaucresson, 3 km od tamkaj, kjer je začel polet. Kedo se je peljal prvi v korbici pod balonom? Ena ovca, en petelin in ena raca. — Kmalu so se začele širiti govornice, da se je vrnil petelin s poleta z razbito glavo. Verodostojni očitveci trdijo, da je imel upognjen le konec peruti in to radi tega, ker ga je pol ure pred dvigom brenila ovca.

Po pristanku je bil prvi pri balonu plemič Pilatre de Rogier. Bil je tollkanj navdušen za novo iznajdbo, da se je upal prvi v zrak z balonom. Dne 15. oktobra istega leta se je dvignil v višino balon pri Parizu, a je bil pritrjen za vrv 80 čevljev visoko in z njim je bil Rogier. Balon je pristal srečno po štirih minutah. Dne 19. oktobra istega leta se je pridružil občudovanemu plemiču Rogieru še Girond de Vilette. Upala sta se na Montgolfierovem balonu, ki se je spuščal v zrak za vrv, 324 čevljev visoko. Gibala sta se dalje časa v tej višini, ker je bila pritrjena pod spodnjo

554

balonovo odprtino ponev iz železne žice in je puhtel v balon neprestano razgreti zrak, ker je gorela na oglju slama. Ta balon je tehtal 1600 funtov, bil je visok 70 čevljev in je meril v premeru 46 čevljev.

Že med prvimi poskusi z balonom se je posrečilo profesorju Charlesu, da je priporočal za polnjenje balona vodik. Vodik so pridobivali skraja iz soda, v katerem je bilo železno pilenje polito z žvepleno kislino. Na ta način se je proizvajal vodik, katerega so napeljali po cevi iz soda v balon. Po Charlesovi iznajdbi so začeli združevati obe vrsti balonov in sicer: Montgolfierovega in Charlesovega. Z združenim balonom so napravili več dvigov, ki so se vsi s jajno posrečili.

Plemič Pilatre Rogier, ki se je upal prvi z balonom nad zemljo, se je tudi prvi smrtno ponesrečil.

Dne 13. junija 1785 se je odločil, da bo pri Calaisu preletel takozvani Kanal (morje med Francijo in Angleško) ter pristal na angleški obali. Dvignil se je v zrak še z enim tovarišem kljub skrajno neugodnemu vremenu. Ni še bil proč od francoske obali, ko je padel balon s tako silo na zemljo, da sta se ubila oba potnika.

Še le Blanhardu se je posrečilo, da je srečno preplul z združenim balonom Kanal.

*

Stolp smrti.

V morskem zalivu Martaban v Burmi na Malajskem polutoku, 8 km od vzhoda v luko je majhen skalnat otok, na katerem sta signalna ter radio postaja. Od tod je lahko urejati celi promet v luki in jo tudi popolnoma za-